

Aalisagaativut - atugarissaarnerput

OQALLISSIAQ

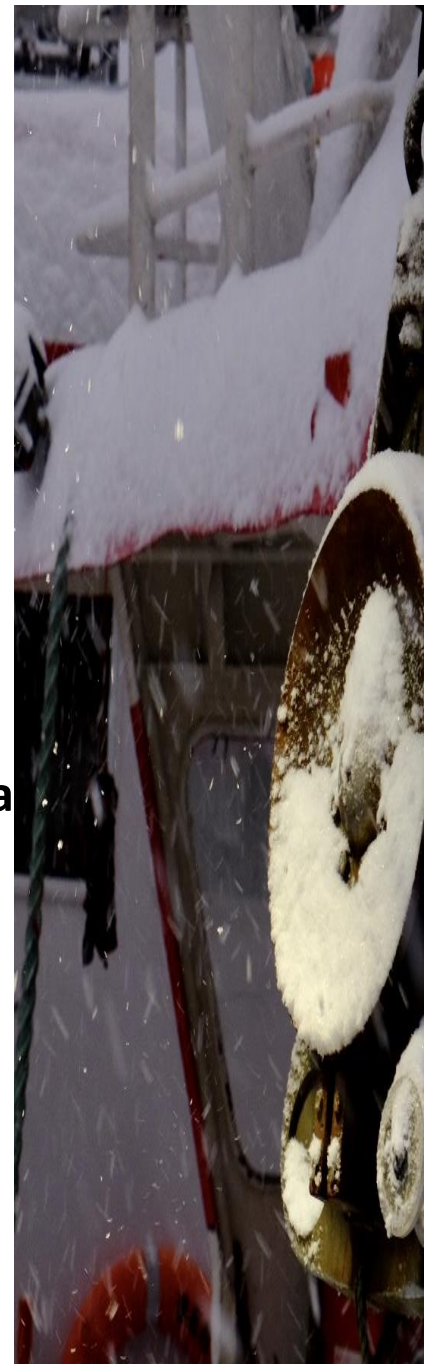

AALISARNEQ PILLUGU ATAATSIMIITITALIARSUAQ · november 2019

Decembarip aqqaneq aappaat 2019

Sammissat

- **Oqallisissiamut tunuliaqutaasut**
- **Suliamut tunngavissiamiit**
- **Aalisarnerup pisortanit aqunneqarnerani tunngaviulluinnartut**
- **Aalisarnerup aningaasaqarniarnermut pingaaruteqassusia**
- **Aalisarnermik inuussutissarsiuteqarnermi aqqissuussaannikkut unammilligassat**
- **Aalisarnermut politikkip diamantia**
- **Suleriaqqinnermi naammassiniagassat pingaarnerit**

Oqallisissiamut tunuliaqutaasut

- Isumaliutissiisummik **sulinermut atasumik Aalisarneq pillugu ataatsimiititaliarsuaq isumaqatigiilluni oqallisissiamik matuminnga suliaqartuuvoq.**
- Aalisarneq pillugu ataatsimiititaliarsuaq maannakkut ukiup affaa sinnerlugu sulereersimalerpoq, sammisallu arlallit ataatsimiititaliarsuarmit qulaajaaffigeqquneqartut suliarineqarsimalerlutik.
- **Aalisarnermi periarfissat unamminartullu pillugit tamat oqallinnissaannik** pilersitsinissaq siunertaavoq, taamaalillunilu Aalisarneq pillugu ataatsimiititaliarsuup suleqqinnissaanut isumassarsiorfissatut **iluaqutaassalluni.**
- Tamanna isumaqanngilaq ataatsimiititaliarsuup maannakkut unammilligassanik aalajangersimasunik aaqqiissutissanut aalajangersimasunut ataatsimut pilersaarusanik siunnersuuteqarluni saqqummiisinnaalerneranik, kisiannili
- **Tunngaviusumik malinniagassarpaalussuit oqallisigineqareerput aalajangiunneqarlutillu,** ataatsimiititaliarsuullu tunngaviusumik malinniagassat tamakkua tunngavigissamaarpai aaqqiissutissanut siunnersuutit aalajangersimasut nassaariniarneqalerpata.

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuaq

- Naalakkersuisut februar 2019-imi Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuaq pilersippaat aalisarneq pillugu inatsisissamut allanullu suliassanut attuumassutilinnut kaammattuuteqarnissaanik suliakkerlugu,
  - aalisarnermut tunngassuteqartut ineriartortinneqarsinnaanerinit sunniuteqartussanik aamma
  - qulakkeerinneqataasussanik, **inuiaqatigiit aalisarnermik inuussutissarsiuteqarnermit imaanilu isumalluutinit annertunerpaamik iluaquteqarnissaannik.**
- Aalisarneq pillugu ataatsimiititaliarsuup sulineranut aallaaviusoq taamaalilluni tassaavoq ataatsimiititaliarsuup siunnersuutaasa pitsaanerusumik atugarissaarnerup **qulakkeerneqarnissaanut iluaqutaanissaat**, aalisarnermik inuussutissarsiut inuiaqatigiillu sinneri eqqarsaatigineqarlutik.
- Aalisarneq pillugu ataatsimiititaliarsuup inaarutaasumik **isumaliutissiissutini 2020-p qiteqqunnerani tunniukkumaaraa naatsorsuutigineqarpoq**. Taanna **ataatsimut iliuusissatut pilersaarutissanut toqqarlugit kaammattuutinik** siunnersuutinillu imaqassaaq.

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuaq

Ataatsimiititaliarsuarmut ilaasortaapput:

- Siulittaasoq: Jens Paulsen
- Siulittaasup tullia: Peder Andersen
- Ilaasortaq arlaannaannuulluunniit attuumassuteqanngitsoq: Eskild Kirkegaard
- KNAPK: Henrik Sandgreen
- SQAPK: Erik Lange
- SIK: Jess G. Berthelsen
- GE: Brian Buus Pedersen
- NUSUKA: Gerth B. Lynge
- Kukkunersiuisartut ingerlatseqatigiiffii: Knud Østergaard
- Pinngortitaleriffik: Helle Siegstad
- Grønlandsbanken: John Jakobsen
- Kommunit: Palle Frederiksen (Paneeraq Olsen ilaasortaajunnaarpoq ulloq 16/9 2019)

Suliakkiissutaasunit suliassat pingaarnerit

Suliakkiissutaasunut aallaqqaasiussami takuneqarsinnaavoq:

- *"Ataatsimiititaliarsuup sulinerani siunertaq pingaarnerpaaq taamaalilluni tassaavoq Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup aalisarneq pillugu inatsisissamut suliniutissanullu tassunga atasunut allanut aalisarnerup ineriartornissamut periarfissanut pitsaasumik tapersiisinnaasunik inuiaqatigiillu aalisarnermik pisuussutinillu **annertunerpaamik iluaquteqarnissaannut qulakkeerinneqataasinnaasunik inassuteqaateqartoqarnissaa.**"*

Pingaarnertut anguniakkatut suliakkiussami ataatsimiititaliarsuaq killiliussat iluanni uku sularissagai allanneqarpoq:

- *"**Piujartitsineq tunngavigalugu aalisarnerup inuiaqatigiit aningaasaqarneranni piffissami sivisuumi annertunerpaamik pissarsissutaanissaa.**"*

ingerlaqqillunilu:

- *"... Aalisarneq pillugu inatsisissaq **suliniutillu tassunga tunngasut allat nalornissuteqarnermik annikillisisussanik imminnut atatitsilissapput, patajaatsunik killiliussamik atugassaqartitsilissapput, taamaalillunilu inuussutissarsiutip ineriartorteqqinneqarnissaanut iluaqutaasumik aningaasaliisarnermik pilerinartunngortitsissallutik...."***

Aalisakkanik pisuussutit inuiaqatigiit pigisaraat

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup sulinerminut tunngavigisimavai Kalaallit Nunaata imartaani **aalisakkatigut pisuussutit inuiaqatigiit pigisarigaat.**

- Sulinissamut suliakkiusseq malillugu inuiaqatigiit nunap aalisakkanik pisuussutaanik **naleqquttumik nungusaataanngitsumillu atuneq tunngavigalugu malittarisassanik killiliussanillu** atugassaritinneqartunik qulakkeerinniffigineqassapput.
- Aalisarneq pillugu inatsimmi taassumalu malitsigisaani inatsisini tunngaveqartumik ingerlatseriaatsit assigiinngitsut aqqutigalugit aalisarnermik inuussutissarsiuteqartunut pisuussutit atugassanngortinneqarput.
- **Pisuussutinit ataatsimoorussanit taakkunannga iluaquteqarnermiit iluanaarutit taamaattumik illuani aalisartut aamma umiarsuaatileqatigiit aalisartut aamma pisanik sularinnittut taamaalilluni isumalluummit** isertitaqartut aappaanilu tulluurtumik akileraarusersuinikkut inuiaqatigiit akornanni agguarneqartariaqarput.
- Tamatuma malitsigisaanik aalisakkanik pisuussutinik iluaquteqarneq pillugu **paasissutissanut attuumassuteqartunut inuiaqatigiit inatsisitigut akuerisaasumik periarfissaqartitaapput nakkutiginninnermi atorneqartussat aamma suliassa qarfiup ineriartorneranut naleqqiullugu ammasumik pissuseqarnissaq qulakkeerniarlugu.**

Naalackersuinikkut killiliussat toqqaanerillu aalajangiisuullutik pingaaruteqarput

Aalisarnejq nunatsinni inuussutissarsiutini pingaarnerpaajuvoq.

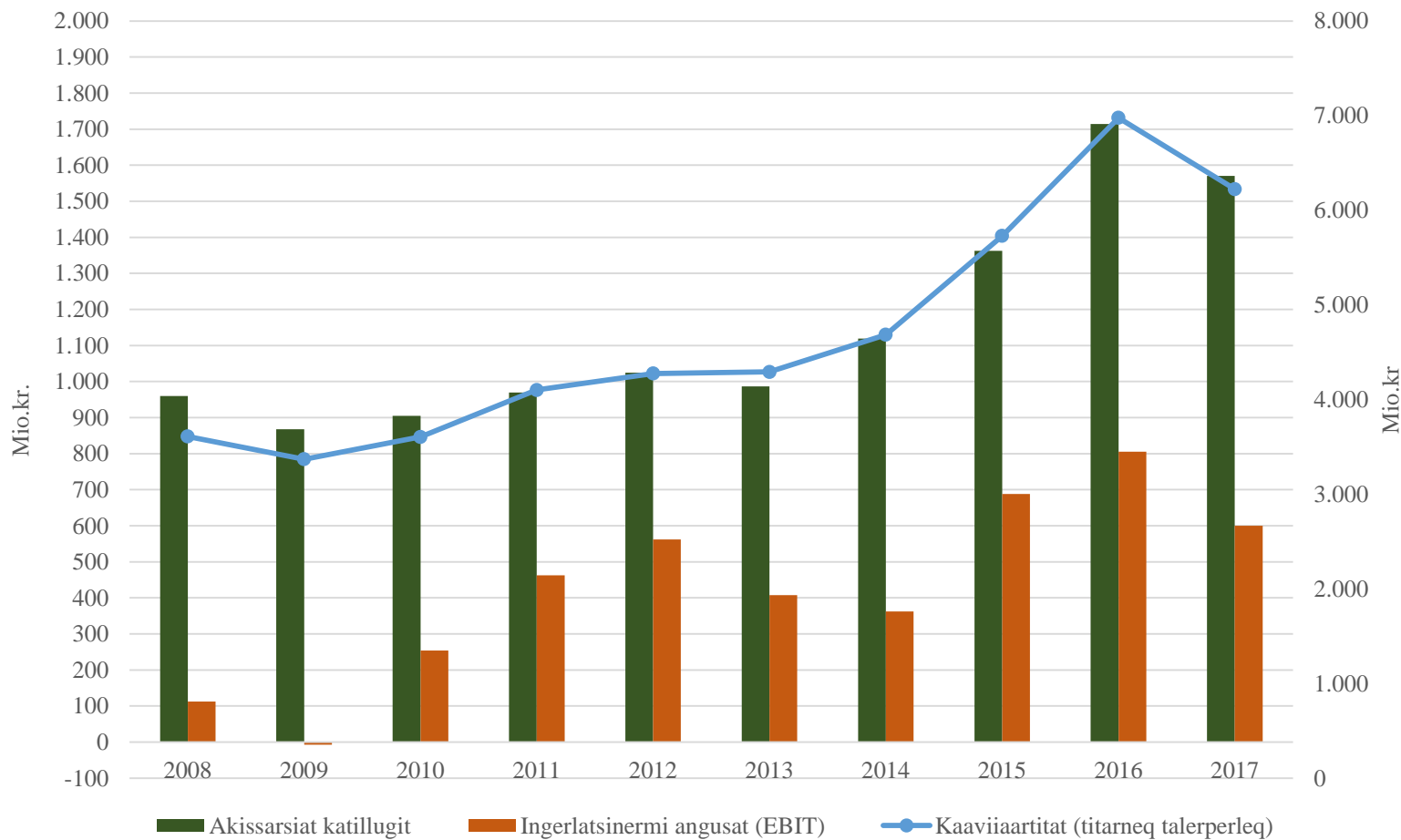
- Taamaattumik pisuussutininik ataatsimoorussanik nakkutiginninnitsinni periutsip pitsaassusia inuiaqatigiit pigissaarnerannut, atugarissaarnerannut ineriartornerannullu annertoorujussuarmik pingaaruteqarpoq.
- Siunissami nakkutiginninneq pillugu politiki toqqarneqartoq **inuiaqatigiinnut tamanut annertuumik** kinguneqartitsisuuvoq.

Oqallisissiap matuma aamma aalisarnerup iluani **suliassaqarfinni ineriartortitsiniarnermi qitiusumik periarfissat unamminartullu ersarissarneqarnissaat taamaalillunilu politikikkut, ingerlatsinikkut aningaasaqarnikkullu** akunnattoorfiit takuneqarsinnaalissallutik.

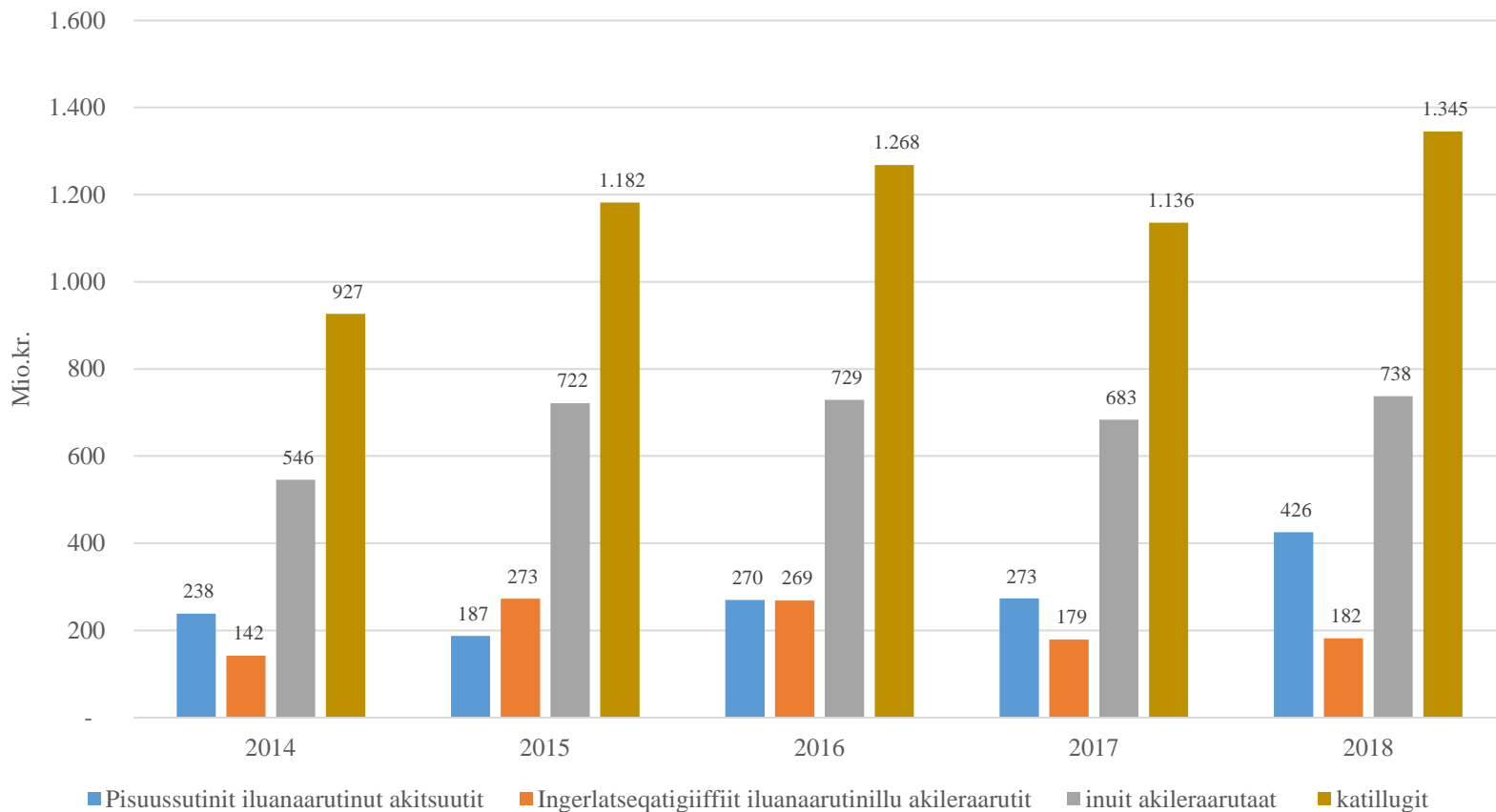
Aalisarnerup aningaasaqarnermut pingaaruteqarnera ingasattajaarinerusinnaanngilaq (I)

Kalaallit Nunaanni aalisarnermik inuussutissarsiummi aningaasaqarneq tamarmiusoq

Aalisarnerup aningaasaqarnermut pingaaruteqarnera ingasattajaarinerusinnaanngilaq (III)

Aalisarnermik inuussutissarsiut aqqutigalugu pisortat akileraarutitigut aammalu pisuussutinut akitsuutit aqqutigalugit isertittagaat, 2014-2018

Kalaallit Nunaata nioqqutissanik nunanut allanut tunisartagaasa 95 %-iisa missaat aalisakkaneersuupput qalerualinneersuullutillu

Uumassusilinnut aningaasarsiornermullu tunngatillugu piujuartitsinissamik tunngaveqarneq

Taamaalilluni suliakkiussami erseqqissumik siunniunneqarpoq **aalisarnermiit inuiaqatigiinnit iluanaarutaasut ataatsimiititaliarsuarmit qaffasissumik pingaartinneqassasut**, suliakkiussamilu ingerlaqqilluni allanneqarluni pingaarnertigut tunngavik, killiliussap matuma iluani ataatsimiititaliarsuaq sulissasoq:

- *"Aalisarnek aalisakkat amerliartoqqinnissaat annertunerpaamillu atuineq qulakkeerniarlugit aalisakkanik pisuussutinik peqassutsikkut nungusaataannngitsumik atuineq tunngavigalugu ingerlanneqassaaq, aalisarnek taamaalilluni qaqugorsuarmulluunniit suliffissaqartitsinermut inuiaqatigiillu **aningaasaqarnerannut suli tapersiinnaaniassammat.**"*

Tamanna tunuliaqutaralugu Ataatsimiititaliarsuup sulineranut atugassanik paasiniaanernik, allaaserisanik naatsorsuinernillu arlalinnik naammassisaqartoqarsimavoq, suliakkiussami saqqummiunneqartunut piumasaqaatinut naapertuuttunik maannakkut ingerlatsineq atuuttoq ilumut aalisarnermut sinaakkusiinersoq akissutissarsiffiginiarlugu.

Taamaaliortoqassaaq **pitsanngornissaanut siunnersuutininut patajaatsumik tunngavissanik pilersitsisoqarnissaanut.**

Sammasat arlallit - tassunga assersuutigalugu ilanngullugit kinguaariit nikinneri aamma pisassiissutit siaruartinnissaat pillugit apeqqutit - suli suliarineqanngillat, eqqarsaatigisassallu allat manna tikillugu ataatsimiititaliarsuarmi suliarisimasatsinnit allaanerusut, sulinerup ingerlaqqinneraNUT akuusussaallutik.

Uumassusilinnut tunngatillugu piujuartitsisinnaassuseqarneq pillugu tunngaviusumik malinniagassat

Uumassusilinnut tunngatillugu piujuartitsisinnaassuseqarneq aalisarnermik pisortat ingerlatsinerannut tunngaviusaaq

Pisuussutini ingerlatsinermik pitsanngorsaaneq, siunissami ungasinnerusumi inuiaqatigiittut iluanaarutissamut annertunerpaamut tunngavissiisusaaq, iluaqutaasumik tunngavinnik tulliuttunik tunngaveqartumik aallaaveqarsinnaavoq:

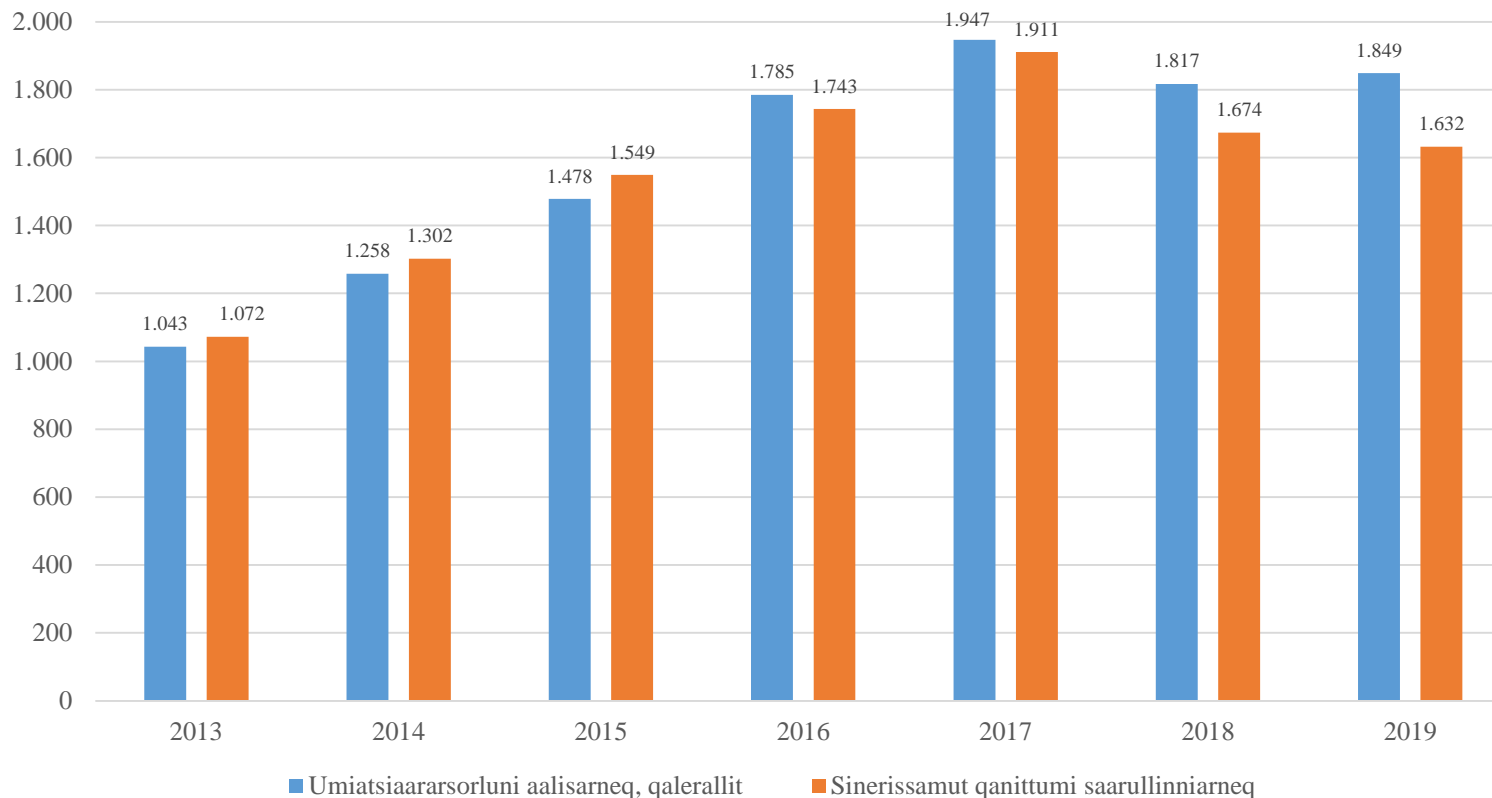
- *TAC (Pisat annertussusaat akuerisaasut tamakkiisut) taamaaqataanillu pisassiissutit siunissami aalisagaqassutsip amerliartoqqinnissaasa qulakkeerneqarnissaani annertussutsinit amerlanerusariaqanngillat.*
- *Aalisagaqatigiit aallaavigalugit biologit siunnersuinerat pitsaalluinnartooq.*
- *Pisarisinnaasatigut nikerarnerit malillugit biologit siunnersuinerannit imminermini oqimaaqatigiisitsisusooq aallaavigalugu TAC-imik aalajangersaaneq naapertorlugu aalisagaqatigiiaanut pingaarutilinnut tamanut ingerlatsinissamut pilersaarutini, ilisimatuut, atuisut ingerlatsisullu akornanni inerisarneqarsimasunik, inatsisinnngortitsilluni naqissusiineq. Tassa imaappoo **aqutsinissamut pilersaarutitut tunngatillugu akuliutinnginnissamik tunngavik** atorineqartariaqarpoq.*

Uumasorsiuut, atuisut aqutsisullu akornanni **suleqatigiinnermut iluserititat, siuliini allanneqartut** sinaakkutit iluini, inerisaqqinneqarnissaat atorfissaqartinneqarpoq.

Tamanna nunat tamalaat akornanni periuserineqartartut nalinginnaasumik akuerineqarsimasut aallaavigalugit pisariaqarpoq.

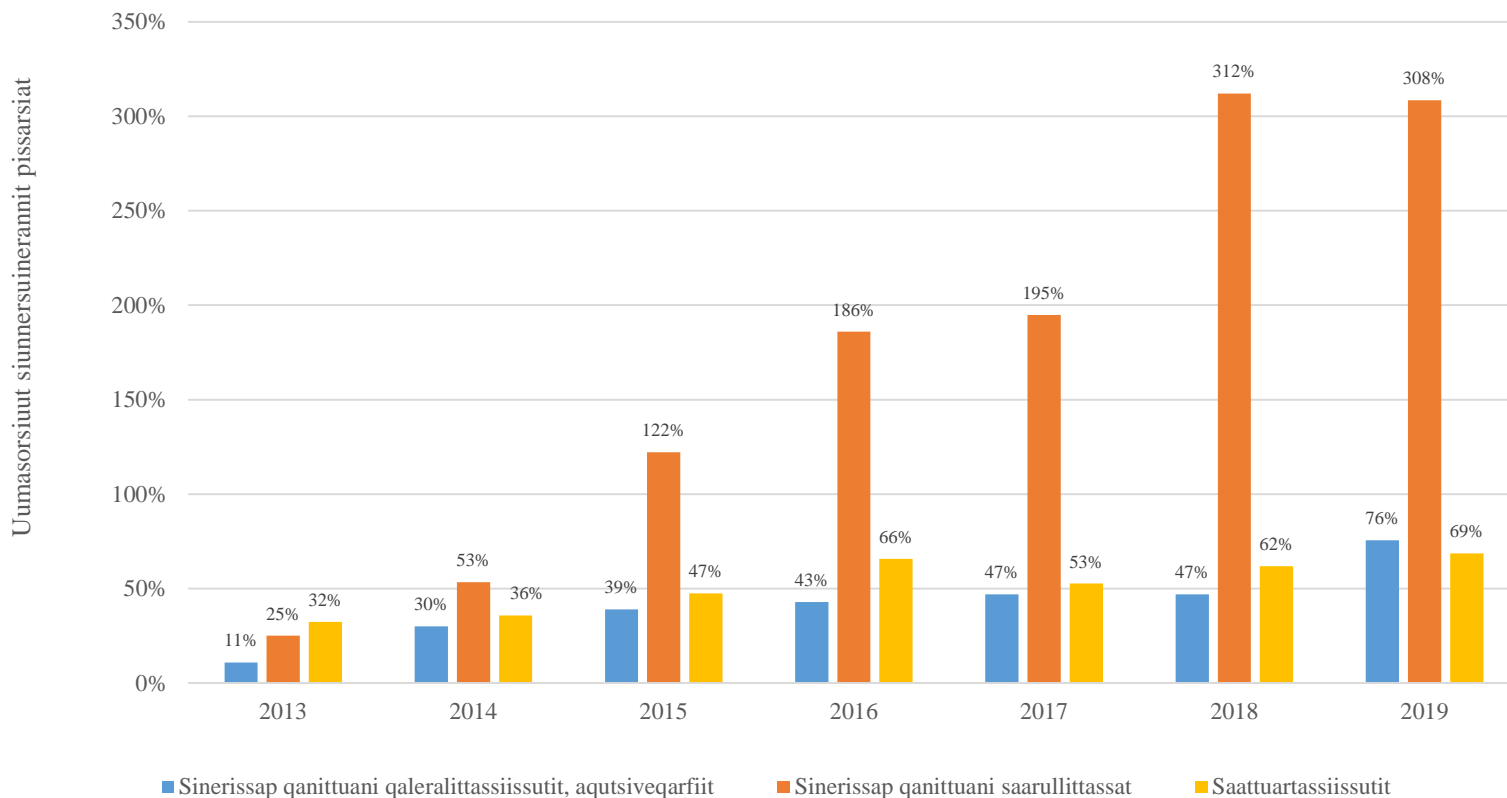
Aalisarnermik inuussutissarsiteqarnermi aqqissuussaannikkut unammilligassat (I)

Sinerissap qanittuani saarulliniarnermi aammalu umiatsiaararsorluni qalerallinniarnermi akuersissutit tunniunneqartartut allangoriartorneri, 2013-2019

Aalisarnermik inuussutissarsiteqarnermi aaqqissuussaannik unammilligassat (II)

Aalisagaqatigiinnut toqqarneqartunut uumassusilinnik misissuisut siunnersuutaannit pisassiissutit qaffasinnerupput, 2013-2019

Aningaasaqarnermut tunngatillugu attassiinnarsinnaassuseqarneq pillugu tunngaviusumik malinniagassat

Aalisarnermik inuussutissarsiummi siuariartornissamut ineriartornissamullu periarfissat

Aalisarnermik aningaasaqarnikkut ingerlatsineq mianersortoq, siunissami ungasinnerusumi inuiaqatigiit annerpaamik iluanaaruteqarnissaannut tunngavissiisinnaasoq, iluaqutaasumik tunngaviusumik tunngavissat tulliuttut atorlugit sananeqarsinnaavoq:

- *Pisassiissut nammineq pigisat ukiuni arlaqartuni inatsisitigut **pisassiissutigineqartut aqputigalugit aalisarnermik inuussutissarsiummut sunniuteqarluartumik namminersortut aningaasalersuinissamut pilersaaruserneq.***
- *Aalisarnermik inuussutissarsiummik ingerlatani periarfissanillu atorluaaneq piginnaasaqarnerup aningaasaqarnikkut sunniuteqartumik **atornera (pisat, suliareqqiineq aamma tunisineq) niuerutigineqarsinnaanerit eqaatsuunerlu aqputigalugit.***
- *Ingerlatsinikkut aalisarnermut tunngasunut inuiaqatigiillu ineriartornerinut pingaarnertut anguniakkanik takussutissiineq, matumani ingerlatsineq sunniuteqarluartariaqarpoq paasiuminartuullunilu.*

Tamatuma ilutigisaanik Aalisarnerq pillugu Ataatsimiititaliarsuup eqqumaffigaa najukkami naammassisaqartarnermut aamma inuuniarnikkut mianerisassat eqqarsaatigalugit **aalisarnermut politikip isumaliutiginnissaa pisariaqartinneqarnerneq**. Taamatut naalakkarsuinikkut oqimaalutaaneq imatut tunngaviusumik malittarisqaarneq aallaavigalugu paasiuminartuuvoq ersarillunilu:

- *Najukkanik inuuniarnikkullu mianerisassanik akuutitsinermi iluaqutit akornutillu, pisuussutinit iluanaarutinit akitsuummumut tamakkiisuusumut appartitsisinnaasut, nassuiarneqassapput, qulaajaaffigineqassapput aamma sinaakkutinik aalajangersaanermut atatillugu ersarissarneqassapput.*

Aalisarnermut politikkip diamantia

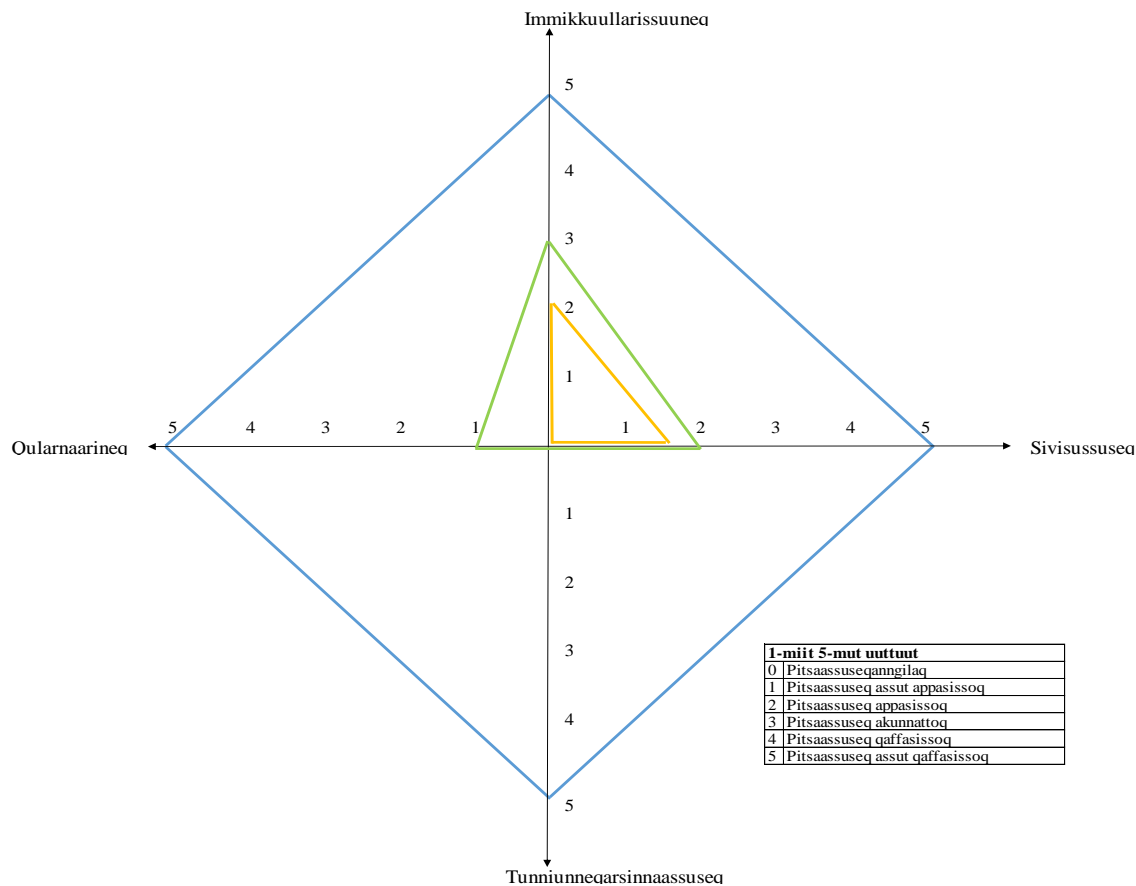
Aalisarnermut politiki sisamanik piginnaasaqarfeqarpoq, taakku siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aalisarnermit aningaasatigut iluanaarutit qaffasinnerulersinnaasa qulakkeernissaannut pingaaruteqarput, matumani pisuussutitut akitsuutit qaffasissut ilanngullugit. Pisuussutitut akitsuut tassaavoq, aalisarnermi nalinginnaasumik kikkut tamarmik akissarsiaassanik pissarsereernerisa kingorna qanoq amerlatigisunik sinneqarnissamik anguniagassaq.

Aalisarnermi politikimi piginnaasat sisamat taakku taaneqakajupput diamant-ip piginnaasai sisamat, imarivaallu:

- ***Pisinnaatitaaneq eqqarsaatigalugu immikkuullarissuuneq***, tassa imaappoq aalisartoq pisassiissutitut kisimiilluni pisisassaminut pisinnaatitaaffeqarpoq.
- ***Pisinnaatitaaffik pillugu qularnaarinnineq***, tassa imaappoq aalisartup pisassaa ilai aallanut agguaanneqarsinnaanngillat.
- ***Pisinnaatitaaffiup sivilissusia***, tassa imaappoq aalisartup pisassani qanoq sivilissutitigisumik pigissanerlugit ilisimassavaa.
- ***Pisinnaatitaaffimmik nuussisinnaaneq***, tassa imaappoq pisinnaatitaaffimmik tunniussisinnaanermut tunnisinnaanermulluunniit pisinnaatitaaffiup annertussusia, tassami imaappoq pisassiissutit imaluunniit pisassat ilaannik pisisinnaanermi tunnisinnaanermilu killiliussat qanoq annertutiginerat.

Aalisarnermut politikkip diamantia – aalisaarnerni toqqarneqartuni

Piginnittussaaitaaneq pitsaallunnartoq.

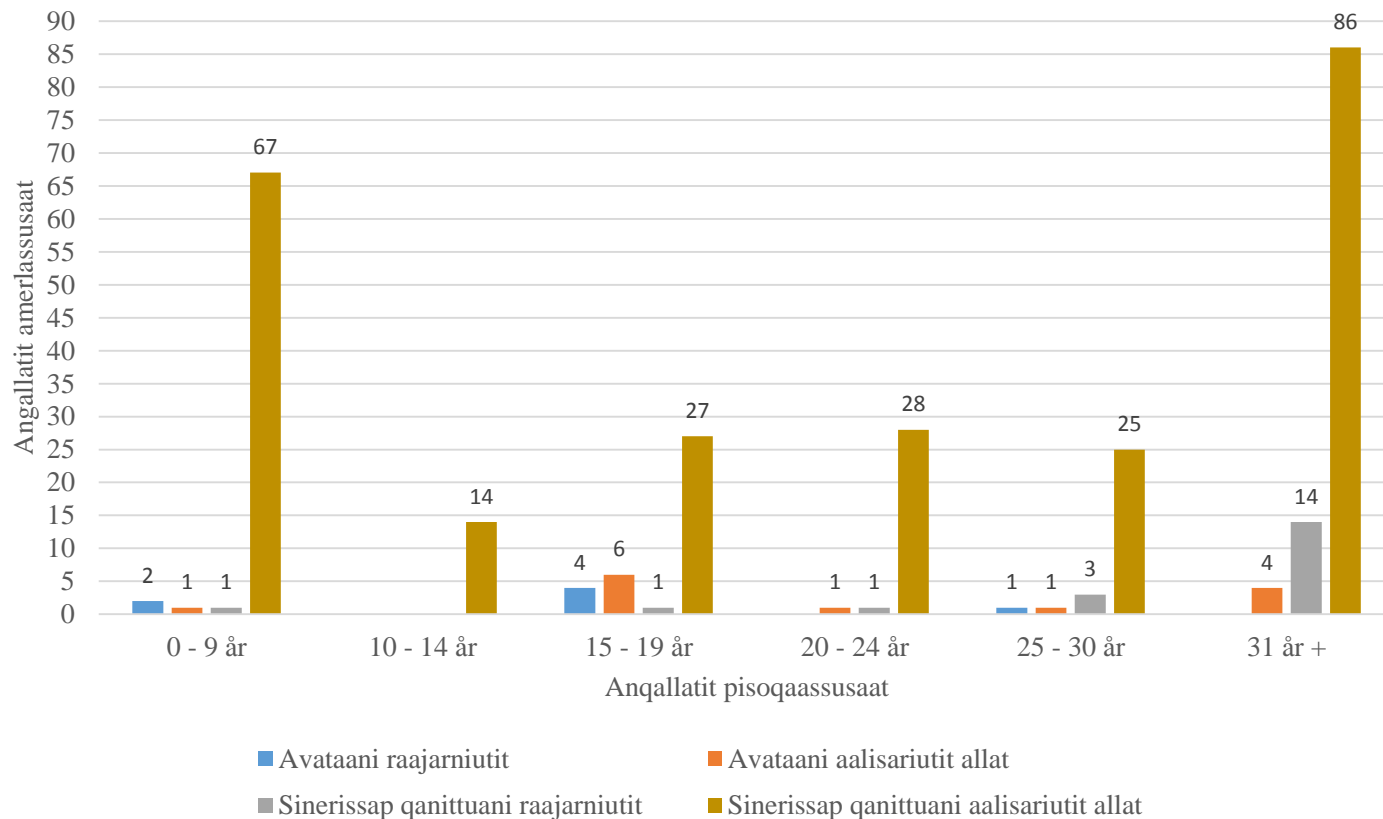
Avataani raajarniarneq aamma sinerissap qanittuani raajarniarneq qalerallinniarnerlu (angallatit 6 meterimit takinerusut atorlugit)

Avataani qalerallinniarneq, saarullinniarneq, suluppaagarniarneq aamma aalisakkanik ikerinnarsiortunik kiisalu uluinnik aalisarneq.

Sinerissap qanittuani qalerallinniarneq, saarullinniarneq, suluppaagarniarneq, nipisat suanniarneq aamma saattuarniarneq.

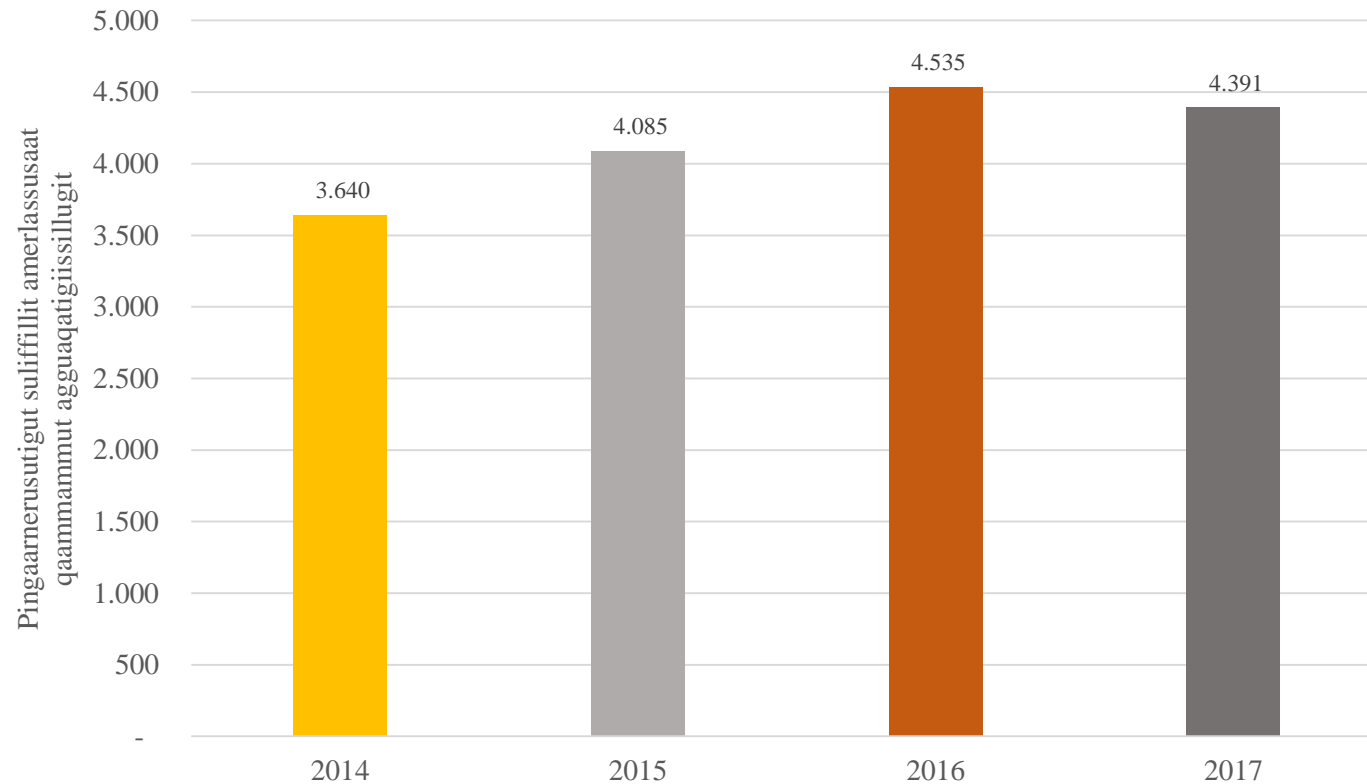
Aalisarnermik inuussutissarsiteqarnermi aaqqissuussaani unammilligassat (III)

Aalisariutit pisoqaassusiisa agguarneri (angallatit 6 meterinik takinerusut nalunaarsugaasut), oktober 2019.

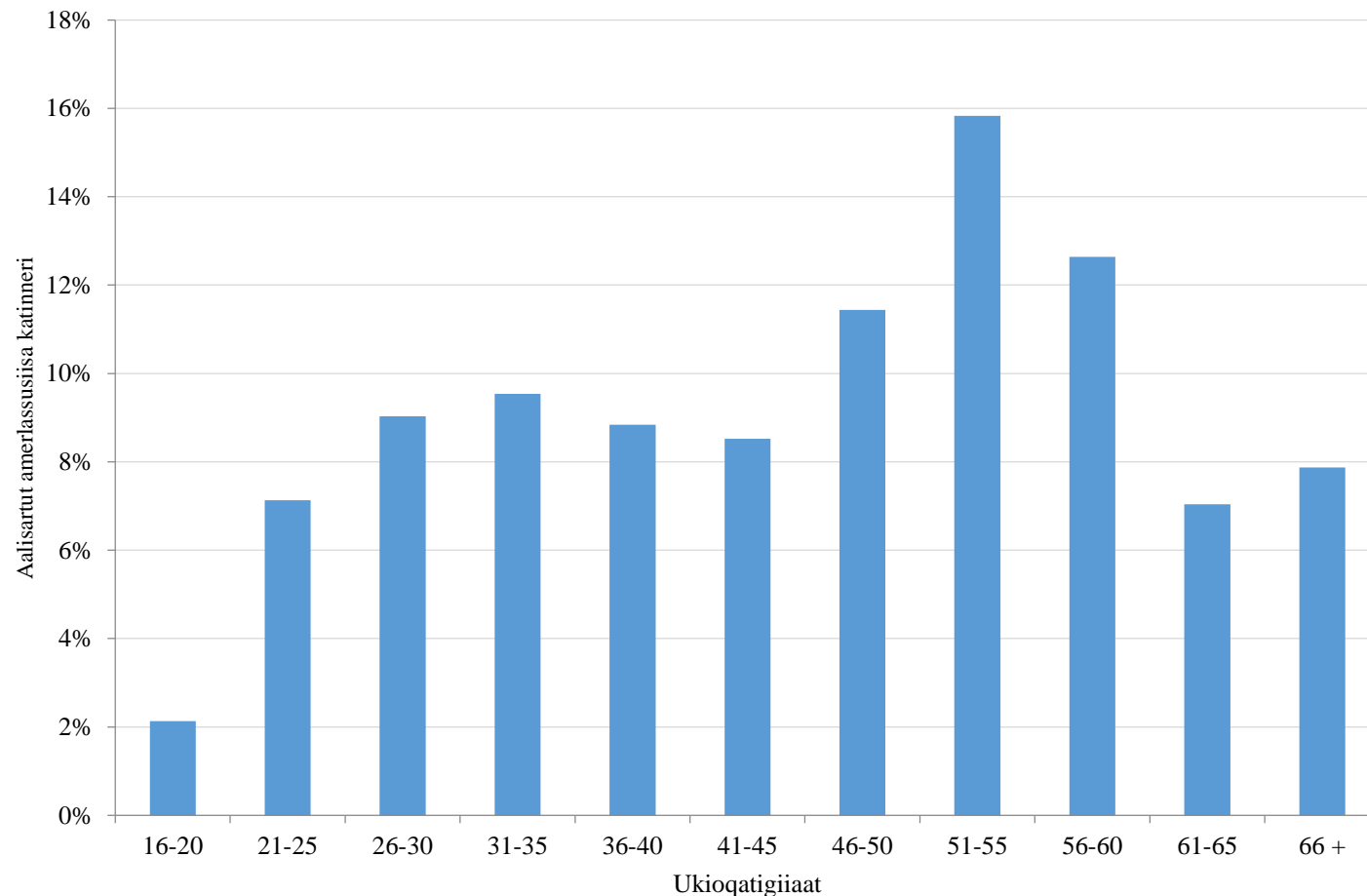
Aalisarnermik inuussutissarsiteqarnermi aqqissuussaannikkut unammilligassat (IV)

Nunatsinni aalisarnermik inuussutissarsiteqarnermi sulisorineqartut, 2018

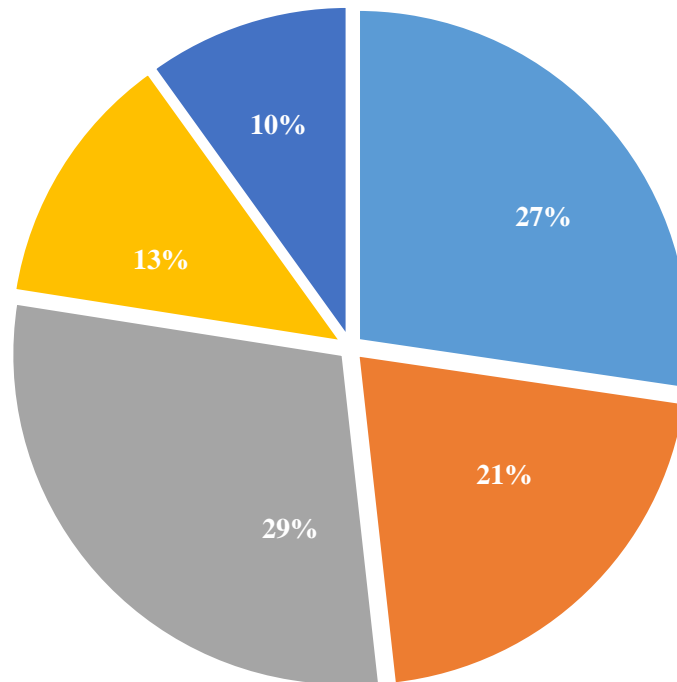
Aalisarnermik inuussutissarsiteqarnermi aaqquussaanikkut unammilligassat (V)

Aalisarnermik namminersortutut inuussutissarsiteqartut 2018-imi ukiuisa agguataarneri

Aalisarnermik inuussutissarsiteqarnermi aaqqissuussaani unammilligassat (VI)

Umiatsiaararsorluni qaleralinniarneq 2018 (Qeqertarsuup Tunua, Uummannaq aamma Upernavik). Umiatsiaaqqap ataatsip tunisasaasa annertussusaat annertussutsinut agguarlugit.

■ 0-5 tonsit ■ 5-10 tonsit ■ 10-20 tonsit ■ 20-30 tonsit ■ 30 tonsit +

Nakkutilliinermut tunngaviusumik malitassat

Sunniuteqarluartumik aalisarnermik nakkutilliineq

Maleruagassanut **malinniartinneqarsinnaaginnaratik aamma malinneqarsinnaasunut tunngatillugu kaammattuutit** tassunga ilanngullugit:

- *Aaqqissuussineq sinaakkusersuinissamik eqqummaariffiusoq, annikitsuaqqanik malittarisassiorneq piunnaarlugu.*
- *Aaqqissuussineq annikitsuaqqanik malittarisassaliornerup paarlattuanik tunngaviusunik malittarisassaliornermi ajornartorsiutinik sammisaqartoq.*
- *Aalisarnermut aqutsisoqarfik ersarissunik killiliisimasoq killiuliussallu taakku iluini aalisartut namminneq aalajangersinnaallugit nioqqutissiornissamut atortut, taakkulu qanoq atorneqarnissaat.*
- *Malittarisassiassanut ilassutissat allat ajornartorsiutinut aaqqiiffigineqarnissaanik kissaateqarfiusunut sammitinneqassapput (assersuutigalugu aalisariutit tamarmiusut piasinnaasaasa nalimmassarneqarnissaannut).*
- *Aqutsinissamik pilersaarusiata inatsisiliornermit tunngaveqassapput.*
- *Aalisarnermit nalunaaruteqartarnerup aamma alapernaarsuinerup digitalinngortinnissaata eqqumaffiginissaa.*
- *Aalisarnermik nakkutilliinerup piffissani naammattumik akuttussusilinni avataaneersunit nalilersuiffigineqartarnissaa.*

Aalisarneq pillugu ataatsimiititaliarsuarmut suliakkiissut aamma imaqarpoq aalisarnermut nakkutilliisoqarfik aalisarnermut inatsimmit peerlugu namminerisaanik inatsisiliorfigineqassanersoq misissuataassallugu.

Ataatsimiititaliarsuup sulinerata ingerlanerani tamanna misissuataarneqarumarpoq.

Paasissutissanik pitsaanerusunik pisortallu paasisimasaqarnerunerannik tunngaveqarluni pisortat ingerlatsinerat

Aalisarnermik aqutsinermut tamanullu ammasuunermut naleqqiullugu paasissutissat aamma paasissutissat paasiuminartuuneri

Siunnersuutit:

- *Aalisarnermit paasissutissat paasiuminartuunerisa annertusinissaat pillugu politikikkut siunertarisaq inatsit aqqutigalugu aalajangersarneqassasoq,*
- *Paasissutissanik katersinermut ersarissumik tunngaviit periusarisassallu suliarineqassasut.*
- *Sulinermi periutsit ingerlannartunngortinnissaat aallunneqarnerussasoq, taamaalilluni interneti aqqutigalugu immersuiffissat digitaliusut ikiorsiullugit paasissutissanik tunniussisoqarsinnaassammat, matumani qarasaasiami toqqorsivimmut toqqaannartumik paasissutissat toqqorneqarsinnaassallutik.*
- *Oqallisissiami pisortat ingerlatsinissaannut siunertanut aamma aalisarneq pillugu ammasuunisamu&t atugassanut ilassutitut paasissutissatut siunnersuutigineqartut eqqarsaatersuutiginneqqinnerni ilaasariaqarput.*

Unammilligassanik eqikkaaneq – pingaartumik sinerissamut qanittumi aalisarnermi

- Pingaartumik sinerissamut qanittumi aalisarnerup pingaarutilittaasa ilai pisassiissuteqartarnermik isumalluutini pisortat ingerlatsinerattut piujuartitsinissamik tunngaveqanngitsutut taaneqarsinnaasumik tunngaveqarput (kinguppaat aamma nipisat ajunngitsumik taamaanngillat).
- Sinerissamut qanittumi aalisarnerup ilaani pisaqarsinnaassuseq annertuallaarpoq, isumalluutini atuivallaarnartumik amerlasuunullu isertitakinnartumik.
- Ukiumut ataatsimut akuersissutit killilersugaanngitsumillu aalisarneq ajortumik aalisariutini atuinerupput aningaasaliinissamillu pilersaarusiortarnermi aningaasalersuinermilu ajornartorsiutaallutik.
- Aalisagaqatigiit ilaannik pisaqarsinnaajunnaarnermik kinguneqarsinnaapput, inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut suliffissaqarnermullu tunngatillugu annertuumik annaasaqaataallutik.
- Sinerissamut qanittumi aalisarnerup ilarujussuani angallatit pisoqalisimapput aningaasaliisinaanerullu qulakkeerneqarnissaanut ajornartorsiutaallutik, ilaatigut siuliiniittut kingunerisaannik.
- Sinerissamut qanittumi aalisarnermi isumalluutit pissarsissutaasinnaanerata annertusarneqarnissaanut taamaalillunilu piasinnaasanik tunngavigineqartut annertusarneqarnissaannut iluaqutigineqanngitsunik periarfissaqarpoq.

Unammilligassanik eqikkaaneq – pingaartumik avataasiorluni aalisarnermi

- Isumalluutitut tunngavigisat pisaqarsinnaassutsillu akornanni tamatigoortumik naapertuuttoqarpoq aammattaaq annertuunik iluanaaruteqarnermik kinguneqartunik. Ajortortariinnarpaa aalisarnerup ikittuinnarnut eqiterussimanera aalisartunngorniartullu taamatut inuussutissarsiuteqalernissaminnut ajornartorsiuteqarnerat.
- Suli qaleralinniarnermi, saarullinniarnermi aalisakkanillu ikerinnarsiortunik aalisarnermi ukiunut ataasiakkaanut akuersissuteqartoqartarpoq.
- Sinerissamut qanittumi avataanilu aalisariutunik piginnittuuneq ikittuinnarnit peqataaffigineqarpoq tunisinermut tunisassiornermullu iluaqutaasinnaasumik, kisiannili aammattaaq sinerissamut qanittumi aalisariutunik ineriartortitsinermut akit appasinnerunerisigut pituttorsimanertigullu kigaalaaqutaasinnaalluarlumik.
- Kilisaatini aquttarfimmi maskiinaqarfimmilu sulisussanik tikisitsisarnissaq annertuumik pisariaqartinneqarpoq.
- Aningaasaliisinaanermut amerlasuunillu aningaasaateqarnissamik piunasaqaatinut inatsisitigut killilersuinerit kinguneraat avataasiorluni aalisarnermi kinguaariit paarlaattarneri piginnittullu allanngortarneri ajornakusoortitaraat taamatullu inuussutissarsiuteqarnermi piginnaasat annikilliarortissinnaallugit. Tamakkua kinguneraattaaq akunnermiliuttulerluni ingerlatsisoqarsinnaanera.
- Avataasiorluni aalisarnerup ilarujussuani annertoorujussuarnik iluanaaruteqartoqartarnerata pisariaqalersippaa isumalluutitnik pissarsiassat eqqortuliorluni aalisarneqartarnerisa qulakkeerneqarnissaat, taamaammat taakkuninnga atuinnermut tunngaviumik atugassarititaasut pingaaruteqarlutik.

Sammissat paasiniarneqartussat pingaarutillit (I)

Apeqqutit pingaarutillit ataatsimiititaliarsuup suli suliarisai akissutisineqartariaqartut:

- ***Piviusumik piujuartitsinermik tunngaveqartumik iluaquteqarneq*** taamaalillunilu ullumikkut aalisarnerup ilaani pingaaruteqartuni ajornartorsiorfiusuni aalisarnerit iluanni pisuussutitigut tunngaviit, pisassiissutinik aalajangersaernerit pisaqarnissamullu piginnaasat akornanni pitsaanerusumik oqimaaqatigiittoqalerluni.

- ***Aalisakkanut assigiinngitsunut tamanut pisassiissutissanik agguaanissamut siunissamut ungasinnerusumut inatsisitigut aalajangersarneqartunik killiliussassanik ilusilersuineq***, taamaalilluni ukiunut arlalinnut pisassiissuteqarluni taamaalilluni siunissamut ungasinnerusumut aningaasaliinissamut tunngavissiisut.

*Tamanna tunuarsimaartussaannermik **periuseq ataqqillugu ingerlanneqartariaqarpoq.** Tamanna pisariaqarpoq akuersissutinik pigisaqartut naleqqutinngitsumik annertuumik katersuutsinnagit imaluunnit ingerlataqartussat nutaat mattunnagit.*

- **Akunnattoorfiit piviusut suussusersineri**, piginnittussaannermut aamma pisassiissutit pillugit apeqqutitut kiisalu ataatsimiititaliarsuarmut pissutsit assigiinngitsut pillugit siunnersuutaasunut kingunerisassanik misissueqqissaarnerit suliaqarneri pillugit apeqqutitut suliaqarneq. Suliat ingerlateqqinnerini misissueqqissaarnernut suliat ilaapput aamma inassuteqaataasussanullu piareersaernerit periarfissallu suussusersineri atuinermut akitsuusiisarnermi akiliutit annertusineqarnissaannut taamatullu aalisarnerit assigiinngitsut ilaannut atuinermut akitsuusiinermi iluanaarutit pillugit.

Sammasat paasinianeartussat pingaarutillit (II)

Apeqqutit pingaarutillit ataatsimiititaliarsuup suli suliarisai akissutisineqartariaqartut:

Tassunga atatillugu Ataatsimiititaliarsuarmut ingerlataqartussat nutaat annertunerusumik periarfissinneqarpata piginnittullu siaruartinneqarpata tamanna piviusumik qanoq isumaqarnerisooq erseqqinnerusumik misissorneqassaaq. Tassani aalisarnermi ingerlataqartussat (immikkoortut) nutaat amerlanerulernissaat pillugu anguniagaq imaluunniit piginnittuunerup assannut amerlanernut siaruartinneqarnissaa pineqarnerisooq immikkoortinneqarnissaa pingaarpoq.

Aningaasalersuinermit naleqqiullugu Ataatsimiititaliarsuaq aamma apeqqutinut arlalinnut isummertussaassaaq, tassunga ilanngullugit:

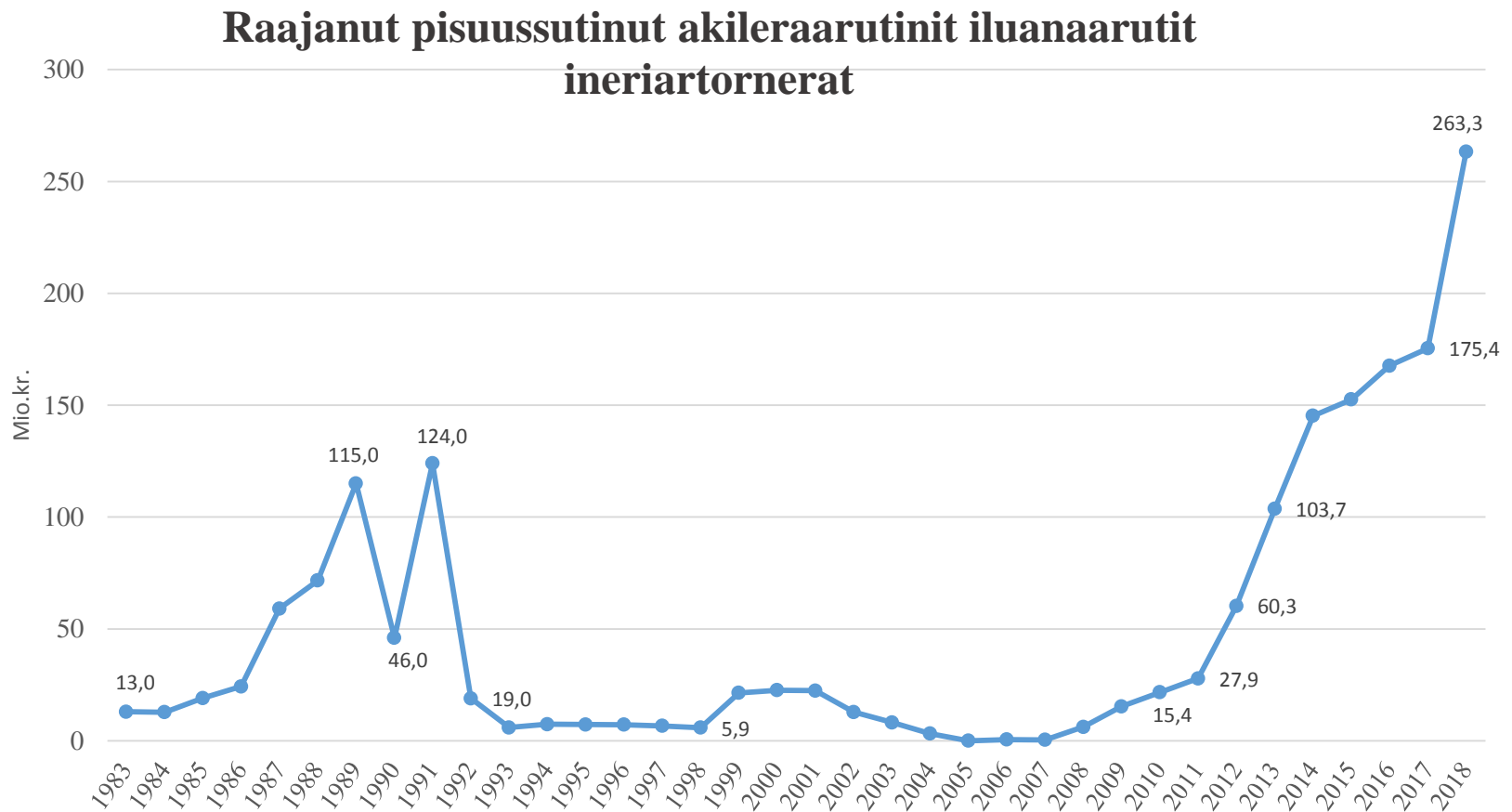
- *Raajarniarnermi nunani allamiut nammineq aningaasaatinut annertunerusumik periarfissinneqarnissaannik kaammattuuteqarsinnaaneq, taamaaqataanillu aalisarnermi allani nunat allamiut nammineq aningaasaatinut annertunerusumik periarfissinneqassanersut.*
- *Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisiassanut ileqqaakkat aalisarnermut ilumut aningaasalersuissutigineqarsinnaanerlutik.*
- *Inuussutissarsiutigalugu aalisarnermi ineriartornermi suliniutit namminersortunit aningaasalersorneqarnissaannut kinguaariillu nikinnissaannut periarfissanik ajornannginnerulersitsisut inatsisini allani sinaakkusiussani piumasaqaatini iluarsisoqarnissaanut kaammattuuteqassanersooq, tassunga ilanngullugu suliffeqarfiit akileraartarnerat pillugu inatsisit aamma kingornussisarnermi inatsit.*

Akuersissutinik tunniussisarnermi aamma tulaassuisussaatitaanermi piumasaqaatit aamma angallatinik tunitsivinnik ikkussinissamut akuersissutini ammasumik pisariaqartumik pissuseqarnissap qulakkeerneqarnera.

Tassunga ilanngullugu aningaasaqarnikkut sumiiffinnilu inuuniarnikkut/sulisoqarnikkut eqqarsaatigisassat aalajangiinissamut tunngaviit patajaatsut tunngavigalugit pisassasooq, ilaatigut inuussutissarsiummi niuerfinnilu ineriartornermut ataqtigiissillugu isigineqassasooq.

Aalisarnermik ingerlatsinermit nakkutilliinermullu sinaakkusiussat pitsaanerusut, tassunga ilanngullugu digitalinngorsaaneq.

Aalisarneq pillugu sinaakkutit allanngortinniaanni eqqarsaatigilluagaassapput

Naammassillugu isumaliutissiissuteqarnissap tungaanut sulinerup ingerlaqqinnissaa

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup sulinera naammasseqqajangilaq.

Siunertaavoq oqallisissiaq tamanut ammasumik **oqallinnermut tunngavissiissasoq peqatigisaanillu** suli annertunerusumik oqaloqatigiinnissamut tunngavissatut tulluassasoq Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup suleqqinnerani atorpeqartussat.

Ataatsimiititaliarsuup suleqqinnera ilaatigut tassaassaaq suliakkiussami sammisat sularineqareersut iluanni inassuteqaatit erseqqissarnissaat aamma **oqallisissiamut ilanngitsut** sammisat amigaatigineqartut misissoqqissaarnissaat.

Tassani pineqarput apeqqutit pingaarutillit arlallit assersuutigalugu sinerissamut qanittumi aalisarnerup nutarterneqarnissaanut sinaakkusiussat pitsaanerusut aamma aalisarnermi ingerlataqartunut nutaanut periarfissat ajornannginnerusut.

Aalisarneq pillugu ataatsimiititaliarsuup manna tikillugu **sulinermini oqaloqatigiinnerpassuit ingerlanneqarsimasut** assut iluaqutigisimavai isumaliutissiissutillu 2020-p qiteqqunnerani saqqummiunneqarnissaanut naammassineqarnissaanut ingerlaqqinnermi isumassarsianut pitsaasunut arlalinnut kinguneqarluartumillu siunnersuutissanut qilanaarluni.

Qujanaq!

